

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20.11.2013 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Joanna Sawicz

Protokolant :st. sekretarz sądowy Agnieszka Samborska

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 20.11.2013 r. w Świdnicy

sprawy **M. R.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o umorzenie składek

na skutek odwołania **M. R.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 30.04.2013 r. Nr (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od powódki M. R. na rzecz strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

VIIU 1004/13

UZASADNIENIE

M. R. wniosła odwołanie od decyzji z dnia 30.04.2013r., w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. umorzył postępowanie dotyczące umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne, domagając się jej uchylenia i zasądzenia kosztów postępowania na jej rzecz od strony pozwanej.

Powódka uzasadniając swoje stanowisko, powołała się na przepisy ustawy z dnia 9.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012, poz. 1551), w szczególności na przepis art. 1ust.1 i 6, wskazując, że cel ustawy jak i jej wykładnia nie stanowi przeszkody do umorzenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Strona pozwana Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosła o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, podnosząc, że w jej ocenie, brak było podstaw do rozpoznania wniosku powódki, bowiem

nie posiada ona zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne objętych regulacją ustawy z dnia 9.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, tj. za okres 2003-2009. Natomiast w myśl w/w ustawy nie podlegają umorzeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 7.03.2013r. M. R. złożyła wniosek o umorzenia składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i fundusz Pracy **za okres od dnia 1.01.2003r. do dnia 31.12.2009r. na podstawie ustawy z dnia 9.11.2012r. o umorzeniu** należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012, poz. 1551).

W/w okresie M. R. prowadziła działalność gospodarczą. Z tego też tytułu powódka podlegała ubezpieczeniom społecznemu i zdrowotnemu w następujących okresach: od dnia 1.02.2004r. do dnia 10.10.2004r., od dnia 1.05.2006r. do dnia 28.02.2007r., od dnia 1.10.2009r. do dnia 31.08.2011r. oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresach: od dnia 8.08.2003r. do dnia 31.01.2004r., od dnia 11.10.2004r. do dnia 30.04.2006r., od dnia 1.03.2007r. do dnia 30.09.2009r. od dnia 1.09.2011r. do dnia 31.12.2011r.

Wnioskodawczyni nie posiada zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za okres od dnia 8.08.2003r. do dnia 28.02.2009r. Natomiast powódka nadal zalega z opłatą składek na ubezpieczenie zdrowotne za lata 2004-2011 w kwocie 7.721,93 zł (za okresy: kwiecień, październik 2004 roku, wrzesień 2005 roku, luty listopad 2006 roku, marzec 2008 roku, kwiecień 2009 roku, kwiecień, maj, sierpień do grudnia 2010 roku, styczeń-październik i grudzień 2011 roku) oraz na Fundusz Pracy w kwocie 2.263,70 zł (za okresy: kwiecień 2008 roku, lipiec 2009 roku, marzec, maj –grudzień 2010 roku, styczeń-październik i grudzień 2011 roku).

Przy czym wysokość zadłużenia ubezpieczanej z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne do dnia 28.02.2009r. wynosi łącznie 113,32 zł (wraz z odsetkami) oraz z tytułu składek na Fundusz Pracy wynosi łącznie -32,35 zł.

Powódka zalega również z zapłatą składek na ubezpieczenie społeczne za okres od lutego 2010 roku do grudnia 2011 roku w kwocie 30.096, 81 zł.

Zaskarżoną decyzją z dnia 30.04.2013r. strona pozwana umorzyła postępowanie na podstawie art. 105 §1 k.p.a. w sprawie w/w wniosku z dnia 7.03.2013r. wobec stwierdzenia braku należności podlegających umorzeniu, ponieważ ubezpieczona za okres objęty ustawą z dnia 9.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012, poz. 1551) posiada wyłącznie nieopłacone należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy i jednocześnie nie posiada zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za te same okresy.

(dowód: akta ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wniesione przez M. R. nie podlega uwzględnieniu.

Na wstępie niniejszych rozważań, należy podnieść, że postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia społecznego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. A zatem przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli Sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Natomiast nie jest rzeczą Sądu, niejako w zastępstwie organu rentowego, orzekać o kwestiach, które nie są przedmiotem rozstrzygnięcia w zaskarżonej decyzji (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 12.09.2012r., IIAUa 438/12, post. SN z dnia 22.02.2012r. II UK 275/11).

A zatem jak wynika z rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji i odwołania powódki, spór w niniejszym procesie sprowadzał się de facto do oceny prawnej zakresu przedmiotowego ustawy z dnia 9.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012, poz. 1551); **w szczególności do ustalenia , czy powyższa regulacja stanowi samodzielną podstawę umarzania składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres objęty wnioskiem, tj. od dnia 1.03.2003r. do dnia 31.12.2009r.**

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. obowiązkowo **ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu** z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1)która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2)innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

A zatem , jak wynika z treści powyższej regulacji , **ustawa abolicyjna odnosi się jedynie do składek na ubezpieczenie społeczne, a nie zdrowotne.**

Natomiast w myśl art. 1 ust. 6 w/w ustawy umorzenie tych należności, jedynie **skutkuje umorzeniem** nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy **za ten sam okres** oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Jednocześnie w przepisie art. 4 stwierdzono, że w przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa, podstawy i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.).

Dokonując wykładni systemowej w/w ustawy abolicyjnej , przede wszystkim należy stwierdzić, że ma ona wyjątkowy charakter , bowiem zasadą jest opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne , zdrowotne, opłacanie podatków itp. A zatem jej interpretacja nie może mieć charakteru rozszerzającego.

W związku z tym uwzględniając, że ustawa abolicyjna dotyczy jedynie okresu od 1.01.1999r. do 28.02.2009r., brak jest możliwości umorzenia na tej podstawie zaległości powstałych przed dniem 1.01.1999r. oraz po dniu 28.02.2009r.

Po drugie organ ubezpieczeniowy w zakresie swoich władczych rozstrzygnięć winien mieć oparcie ustawowe, które pozwala mu na wydanie decyzji rozstrzygającej żądanie ubezpieczonego, w tym przypadku odnośnie umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Nie może on bowiem samodzielnie ustanawiać prawa ponad ustawodawcze regulacje.

Dyrektywa w zakresie wykładni art. 1 ust.6 w/w ustawy wskazuje, że przepis ten nie może stanowić samodzielnej, niejako odrębnej od całej regulacji, podstawy prawnej w zakresie umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Ustawodawca bowiem nie przewidział możliwości samoistnego umarzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne czy Fundusz Pracy, stąd też nie określił w tym zakresie żadnych przesłanek. Trudno przyjąć a priori, aby takie warunki były tożsame z warunkami, jakie ustawodawca przewidział w tej ustawie dla umorzenia składek na ubezpieczenie społeczne, skoro w tym zakresie brak jest jakiegokolwiek delegacji ustawowej. Tym bardziej, że nie są to składki tożsame, jakkolwiek tytuł ubezpieczenia skutkujący ich zapłatą jest ten sam – prowadzenie działalności gospodarczej. Wykładnia teleologiczna i funkcjonalna ustawy abolicyjnej w świetle przepisów art. 4 w zw. z art. 1 również wskazuje, że brak jest podstaw dla samoistnego umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne. Wskazać bowiem należy, na skutki, jakie ustawa wiąże w z umorzeniem składek na ubezpieczenie społeczne. Otóż wydanie decyzji w trybie ustawy abolicyjnej wprowadza swoistą fikcję prawną braku tytułu ubezpieczenia społecznego w okresie objętym umorzeniem. Stąd też konsekwencją wyrażoną w art.1 ust.6 jest również umorzenie składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, skoro nie istniał tytuł do ich zapłaty. Natomiast w sytuacji, gdy składki na ubezpieczenie społeczne zostały opłacone – okres ten jest okresem składkowym w myśl przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych i rodzi obowiązek zapłaty składek także na ubezpieczenie zdrowotne. Nie można zatem rozdzielać tych dwóch jakże istotnych okoliczności. Albo powódka podlegała ubezpieczeniu społecznemu i była zobowiązana do opłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, albo nie opłacała składek na ubezpieczenie społeczne, co skutkowało wyłączeniem tego okresu jako składkowego na skutek umorzenia i w konsekwencji brakiem tytułu do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Stąd też ustawodawca niejako sankcjonując wyłączenie z ubezpieczenia społecznego na skutek umorzenia składek na ubezpieczenie społeczne, przyjął w konsekwencji brak tytułu dla składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, co znalazło odzwierciedlenie w art. 1 ust.6. Natomiast ustawodawca nie przewidział tutaj możliwości, aby w sytuacji, istnienia okresu składkowego – tytułu ubezpieczenia, zwolnić ubezpieczonego z obowiązku zapłaty samych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Tym bardziej, że w okresie tym powódka była objęta ubezpieczeniem zdrowotnym, co dawało jej możliwość korzystania ze świadczeń finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia. Tym samym to odróżnia składki zdrowotne od składek na ubezpieczenie społeczne. W przypadku tych drugich bowiem ich nieopłacenie w wyniku umorzenia skutkować będzie brakiem okresu składkowego, a tym samym nie będą miały wpływu na uzyskiwanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Inaczej jest natomiast w przypadku składek na ubezpieczenie zdrowotne, które dotyczą okresu, w którym ubezpieczony już korzystał czy mógł korzystać z tego ubezpieczenia.

Taka regulacja jest nie tylko logiczna, ale przede wszystkim sprawiedliwa, bowiem pomimo istnienia tytułu ubezpieczenia i zaliczenia danego okresu jako składkowy – część ubezpieczonych byłaby zobowiązana do płacenia wszystkich należności związanych z takim ubezpieczeniem, a część tylko do niektórych, jakkolwiek korzystałaby z tych samych praw w zakresie ubezpieczenia. Stąd też nie można uznać, że ustawa stanowi samodzielną podstawę umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy w sytuacji braku zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne.

Dodatkowo należy zauważyć, że sam ustawodawca w/w ustawie odnośnie składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy nie użył zwrotu „umarza” a jedynie „skutkuje umorzeniem”, co podkreśla jedynie subsydiarny charakter tej czynności prawnej oraz jednoznacznie wskazuje **na brak samodzielnej podstawy prawnej do umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy dla organu ubezpieczeniowego bez uprzedniego umorzenia składek na ubezpieczenie społeczne**. Organ ubezpieczeniowy w myśl ustawy abolicyjnej **nie może samodzielnie rozstrzygać w formie decyzji w zakresie swoich działań władczych o umorzeniu jedynie składek na ubezpieczenie zdrowotne**; w decyzji umarzającej składki na ubezpieczenie społeczne, stwierdza jedynie, że w/w czynność prawna skutkowałą umorzeniem składek na ubezpieczenie zdrowotne.

A zatem, reasumując, należy stwierdzić, że po pierwsze brak jest podstaw do przyjęcia wykładni rozszerzającej ustawy abolicyjnej, po drugie nie uzasadnia ona umorzenia składek zarówno na ubezpieczenie społeczne jak i zdrowotne poza wymieniony w niej okres 1.01.1999r.-28.02.2009r., po trzecie ustawodawca nie zawarł regulacji

prawnej upoważniającej do samodzielnego umarzania składek na ubezpieczenie zdrowotne, mając na uwadze cel ustawy, wykładnię językową i logiczną przepisów, a także skutki w zakresie wprowadzenia fikcji prawnej odnoszącej się do wyłączenia okresów objętych umorzeniem z ubezpieczenia społecznego w całości.

Oznacza to w istocie, że nie można przyjąć koncepcji zaproponowanej przez powódkę, że skoro ustawa abolicyjna przewiduje umorzenie składek na ubezpieczenie społeczne, co skutkuje umorzeniem składek na ubezpieczenie zdrowotne, to także możliwe jest umorzenie samo składek na ubezpieczenie zdrowotne. Wnioskowanie z większego na mniejsze (a maiori ad minus) nie znajduje tutaj uzasadnienia.

Zgodnie z art. 123 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205, póź. 1585 ze zm.) w sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. W myśl art. 105 §1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części. Sprawa będzie bezprzedmiotowa w rozumieniu art. 105 § 1 k.p.a. m.in. także wówczas, wtedy, gdy nie ma materialnoprawnych podstaw do władczej w formie decyzji, ingerencji organu ubezpieczeniowego (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 9.05.2013r., IISA/GI 1474/12, w którym uznano, że bezprzedmiotowym może być postępowanie zarówno z powodu braku przedmiotu faktycznego do rozpatrzenia sprawy, jak również z powodu braku podstawy prawnej do wydania decyzji w zakresie żądania wnioskodawcy). Stąd też, skoro ustawa abolicyjna nie obejmuje samodzielnego rozstrzygnięcia władczego odnośnie składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, a nadto nie obejmuje okresu po dniu 28.02.2009r., a powódka nie zalega z opłatą składek na ubezpieczenie społeczne za okres objęty ustawą, to uzasadnione wydaje się zastosowanie art. 105 §1 k.p.c. przez organ ubezpieczeniowy. Dodatkowo należy zauważyć, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji, w istocie jest zmierzające do odmowy uwzględnienia żądania powódki zawartego we wniosku z dnia 7.03.2013r. odnośnie składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Stąd też decyzja ta podlega ocenie Sądu na skutek wniesionego odwołania.

A zatem, mając na uwadze powyższe rozważania Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. i orzekł o kosztach w myśl przepisu art. 98 k.p.c.